

heeft, is niet alleen ter beoordeeling van het credietonderzoek noodig dat de accountant economisch georiënteerd is — behoeft dit laatste nog betoog na de ervaring der laatste jaren — doch dat hij den bedrijfstak waartoe de bepaalde onderneming behoort, in de algemeene conjunctuur begrijpt en de beteekenis der onderneming in den bedrijfstak, d.w.z. haar positie op in- en verkoopmarkt der materialen en producten en op de arbeidsmarkt. De grondige kennis van het bedrijf is dan een vanzelfsprekendheid.

Wij laten hier volgen de uiteenzetting van *R. H. Montgomery in Auditing Theory and Practice I (1922)* pag. 470 e.v. Hij onderscheidt het onderzoek:

For bankers or note-brokers who propose to loan on the promissory notes of the borrower (dus ons promessecrediet) or for bankers who propose to bring out bond or preferred stock issues (dit zou bijvoorbeeld in onze verhoudingen het placeeren van incurante fondsen kunnen zijn). For individuals, her business concerns who propose to make advances for various purposes, or who have extended or who expect to extend credit on open account.

Hij behandelt nu het onderzoek voor den bankier, na de vaststelling der activa en passiva en analyse der „income account” in een onderzoek naar de plannen voor de toekomst die gemaakt of in overweging zijn. „The average business man is not content with a stationary business”, hij wil of meer verdienen, of wil de onkosten drukken of wel ter bevrediging van „the most compelling of all reasons in his ambition to outstrip his competitors”. De schrijver zet daarop in eenige regels uiteen — tegen kortheid behoeft overigens geen bezwaar te zijn — dat gebrek aan middelen het vaak noodig maakt dat de capaciteit en productie binnen zekere grenzen wordt gehouden, maar dat vanaf het oogenblik dat de zaak gefinancierd kan worden, het bijna onmogelijk is om het crediet niet vooruit te loopen. „Accountants do not always feel concerned with this phase of business life” en hij verklaart daaruit dat de banken buiten den accountant om, menschen voor advies nemen.

Dit is alles wat omtrent het credietonderzoek in dit voor naamste der Amerikaansche vakwerken is te vinden en wijkt derhalve sterk van geldend wordende Nederlandsche opvattingen af.

*Spicer en Pegler, Practical Auditing (1920)* pag. 571, maakt zich er geheel met 7 regels af al is het in een algemeen hoofdstuk over Investigations waarin meerdere speciale onderzoeken worden besproken. Hij zegt: „the accountant should ascertain the reason why the additional capital is required, and satisfy himself that it can profitably employed.” Hier is zelfs het bankiersonderzoek niet speciaal genoemd doch men kan er uit opmaken dat het in deze serie van onderzoeken thuis behoort.

Bij *Dicksee, Auditing (1919)* pag. 363 komt een algemeen hoofdstuk voor over Investigations, en hij neemt het credietonderzoek in een groep (On behalf of a present or prospective creditor) doch wijdt verder hier niet over uit en bepaalt zich

tot algemeene beschouwingen over de technische zijde der Investigations. De conclusies waartoe hij op pag. 382 komt, hoewel geen betrekking hebbende op credietonderzoek zijn wel van belang omdat zij het algemeen bedrijfshuishoudkundige gedeelte van speciale onderzoeken naar voren brengen (o.a. voor inkoopvenoot, en soortgelijke): a. successful competition, b. the continuance of a monopoly and c. the caprice of public demand; and have formed his own opinion concerning their continuance.”

In andere vakwerken, ook bijna niet in de litteratuur ten onzent, hebben wij omtrent het credietonderzoek eenigerlei verhandeling kunnen vinden. Het is mogelijk dat de Engelsche litteratuur een weerslag vormt van den ouderen toestand in het Engelsche bankwezen van meer kapitaalzoekende dan kapitaalvragende clientèle is. De Fransche toestanden zijn door het sterk doorgevoerde wisselcrediet ook niet met de onze vergelijkbaar, terwijl wat Duitschland betreft, door de aan de banken verbonden Treuhandgesellschaften het credietonderzoek een ander karakter heeft dan ten onzent, waar overigens het verkeer van publiek met banken van beide zijden nog zeer stroef is en het credietonderzoek in den zin van boekonderzoek dus een speciale feature der Hollandsche credietgeving vormt.

Een kwestie van methodologischen aard zou zijn of het technisch credietonderzoek als door ons bedoeld meer als een geval van cijferbeoordeeling is te beschouwen, waarbij het technische onderzoek zich aansluit bij de periodieke beperkte of onbeperkte controles, om de juistheid der cijfers te kunnen vaststellen, waarop conclusies gebouwd worden. De Engelsche vakwerken geven tot deze opvatting aanleiding.

Het schijnt ons echter toe dat het technisch credietonderzoek eenige overeenkomst heeft met periodieke controle, maar wegens het omljnde en definitieve doel een zelfstandig karakter heeft.

---

## UIT HET BUITENLAND

Red. J. S. VAN AKKEREN

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

---

### THE ACCOUNTANT

#### Copartnership (Een wetsontwerp)

Het nummer van 12 Mei publiceert een wetsontwerp betreffende copartnership, waaruit we het volgende vermelden:

Een raad van 5 leden wordt ingesteld, waarvan elk der volgende lichamen een lid benoemt: Trades Union Council, Federation of Employers in British Industries, Labour Copartnership Association, Board of Trade. De voorzitter wordt aangewezen door den Chancellor of the Exchequer.

Companies kunnen haar copartnership-stelsels aan de goedkeuring van dezen raad onderwerpen.

Vennootschappen, bij welke een goedgekeurd systeem wordt toegepast, zullen slechts  $\frac{3}{4}$  van de gewone inkomstenbelasting hebben te betalen en zijn bij de uitgifte van kapitaal slechts de halve zegelbelasting verschuldigd. Bij de gunning

van gouvernements- en andere contracten zal aan deze vennootschappen de voorkeur worden gegeven.

In den aanhef wordt het wetsontwerp ongeveer op de volgende wijze gemotiveerd:

„Aangezien door den strijd tusschen kapitaal en arbeid „aan de takken van nijverheid groot verlies wordt toegebracht; en aangezien een dergelijke strijd de productiekosten en de prijzen van alle levensbehoeften verhoogt; en „aangezien het gewenscht is den loonverdienenden klassen de „menschelijke belangstelling in het leven en den arbeid terug „te geven en ze te verplaatsen in een toestand van economische gelijkheid aan elke andere klasse enz. enz.”

#### Woningbouw-vereeningen

Het verslag eener lezing over „Housing Finance” vindt men in het nummer van 1 September.

Men onderscheidt in het algemeen vier typen van leeningen: voor het land, af te lossen in 80 jaar; voor de bouwkosten, af te lossen in 60 jaar; voor straatanaleg, te delgen in 30 jaar; voor de rioleering, af te lossen in 20 jaar.

Stortingen in een onderhoudsfonds mogen 15 % van de bruto huur niet overschrijden.

Van het rekeningstelsel en de jaarrekening wordt een vrij uitvoerige beschrijving gegeven.

#### Waardeering voor de balans

De redactie acht het noodig in een hoofdartikeltje in het nummer van 9 Juni den ouden regel van voorraadwaardering „at cost or market value whichever is the lower” als volgt te verbeteren: The proper method for valuing stock in hand is: at actual cost of acquisition, current cost of replacement, or current selling price whichever is the lowest.

#### Vrouwelijke accountants

Miss *I. C. Guthrie* is volgens een mededeeling in het nummer van 25 Augustus de eerste vrouwelijke Chartered accountant, die als deelgenoot in een accountantsfirma is opgenomen. Zij is lid geworden der firma *Bannatyne & Guthrie* te Glasgow.

#### Gemeente-administratie

In het nummer van 28 Juli vindt men het verslag eener lezing over: The redemption of loans (including its relation to depreciation fund).

In het nummer van 25 Augustus vinden belangstellenden het verslag eener lezing over Internal Audit Organisation.

#### Fabrieksorganisatie

Het nummer van 16 Juni geeft het verslag eener lezing over „Works Management with special reference to Engineering Works”, alsmede het verslag eener voordracht over „Costing in general principle”. „Costing” wordt ook behandeld in het nummer van 28 Juli.

De houder eener lezing over „Controlling expenses charges”, waarvan men het verslag aantreft in het nummer van 7 Juli, adviseert o.a. overuren en de kosten van slecht werk ten laste van de onkosten-rekening te brengen.

#### Controle

Een lezing over „Partial audits and frauds” vindt men in het nummer van 2 Juni.

Het nummer van 11 Augustus geeft het verslag van een lezing over „The Accountancy Profession, its Comedies, Tragedies and Romance”.

### NAJAARSEXAMEN 1923 VAN HET NEDERLANDSCH INSTITUUT VAN ACCOUNTANTS

#### ACCOUNTANCY A

##### I

Woensdag 14 November 1923

9—12½

Men draagt U op, de couponadministratie in te richten en de regelen voor de interne controle op de coupons aan te geven ten behoeve van een groot bankierskantoor in de provincie, dat in nauwe relatie staat tot een der groote banken in de hoofdstad.

De couponverantwoording is te splitsen in twee deelen:

1. de verantwoording van de coupons, betrekking hebbende op de effectenpositie der cliënten en van de eigen fondsen;
  2. De verantwoording van de coupons, die aan het bankierskantoor ter verzilvering worden toegezonden of die aan de kas worden gekocht.
- De effectenpositie der cliënten omvat:
- a. open bewaargeving;
  - b. onderpand van rekening;
  - c. ten verkoop gegeven fondsen;
  - d. nog niet afgehaalde voor hen gekochte fondsen, voor welker aankoop zij in rekening-courant belast zijn, terwijl de rekening credit staat;
  - e. onderpand van gelden op prolongatie genomen.

De provinciale bankier heeft gedeelten van daarvoor in aanmerking komende fondsen gedeponereerd bij zijn Amsterdamsche relatie, als zekerheid voor daar opgenomen gelden, terwijl ook aan deze relatie steeds meerdere ten verkoop opgegeven stukken reeds zijn toegezonden en anderzijds steeds eenige als gekocht door Amsterdam geboekte fondsen van daar te ontvangen zijn.

De administratie moet zoodanig ingericht zijn, dat een scherpe controle op de te verantwoorden coupons ontstaat, ook in verband met de administratie, waardoor de effectenpositie der cliënten wordt gecontroleerd.

##### II

Woensdag 14 November 1923

2—4½

Een groothandelaar heeft 10 reizigers in zijn dienst. Dezen ontvangen, behalve een vast salaris en vergoeding van betaalde reis- en verblijfkosten, een provisie van de door de afnemers betaalde leveringen.

De groothandelaar kan naar het gemiddelde winstpercentage de door hem verhandelde artikelen verdeelen in een groep met 25 %, een groep met 30 % en een groep met 50 % bruto-winst.